

's-Hertogenbosch

Emmaplein 24

Kadastraal : 's-Hertogenbosch, I - 1377	Bouwjaar : 1914
Eigenaar : F.S.C. Clercx	Architect : F.H.J. Pastoor
Huidige functie : horeca met bovenwoningen	Oorspr. functie : winkel met bovenwoningen
Verbouwingen :	
Archief	: Cultuurhistorische Inventarisatie 's-Hertogenbosch, deel 1, Het Zand (1987), p. 110-111.

Beschrijving

Algemeen:

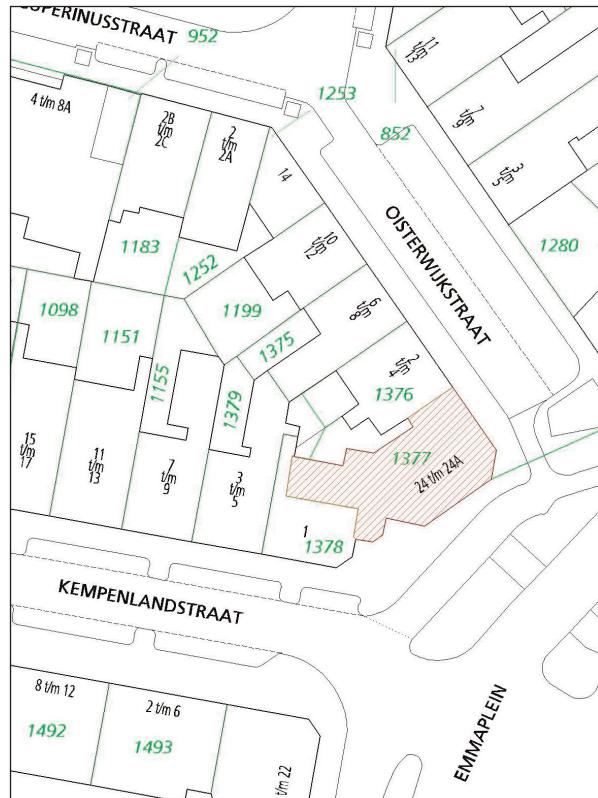
Het pand Emmaplein 24 maakt deel uit van de verkaveling langs één van de hoofdwegen in de wijk het Zand, op een punt waar de Brugstraat zich verbreedt tot plein. Het pand heeft een afwisselende opbouw van twee- en drie niveaus omvattende bouwdelen en gevels en vormt een markante afsluiting van het plein. In één van de gevels is een hardstenen gevelsteen geplaatst met de naam van de legger van de eerste steen en het bouwjaar: Annij Eijkemans, 20 2 1915. Het pand is ontworpen door F.H.J. Pastoor. Het hoekpand vormt één geheel met de in hetzelfde jaar gebouwde panden Oisterwijkstraat 2-4 en 6-8 en de panden Kempenlandstraat 1 en 3-5.

De gevels: Kempenlandstraat - Emmaplein - Oisterwijkstraat

De gevels hebben een hardstenen plint en zijn opgemetseld met gele strengperssteen en siermetselwerk in overwegend rode verblendsteen. Kenmerkend is de zeer zorgvuldig en rijk gedetailleerde vormgeving met Art Nouveau en neorenaissance elementen. De gevel is geleed door middel van speklagen; de bogen zijn voorzien van aanzet- en sluitstenen.

Het pand heeft een opbouw met verschillende gevels, van links (zijde Kempenlandstraat-Emmaplein) naar rechts (Oisterwijkstraat) bestaande uit de volgende delen:

De terug springende hoek wordt gemarkeerd door een drielaagse, achtkantige hoektoren met uitkragende daklijst en een met leien bedekte torenspits. De drie vensters op de begane grond zijn geplaatst onder een natuurstenen latei; de vensters op de verdieping onder een korfboog met boogveld. Aan de bovenzijde van de eerste verdieping is een met een muizentand uitkragend boogfries van rode verblendsteen. De toren eindigt met een verjonging van het metselwerk en een reeks van afwisselend rondboog- en blindvensters.

Rechts van de toren wordt het muurwerk voortgezet met een twee-laags gevel. Zowel op de begane grond als op de eerste verdieping is een brede gevelopening onder een gepleisterde, natuurstenen latei waarin (schuif)vensters met een bovenlicht zijn geplaatst. De gevel is afgesloten met een uitkragende lijst van rode verblendsteen, afgedekt met een hardstenen waterlijst. Ter hoogte van het platte dak is een siersmeedijzeren hekwerk geplaatst. Rechts van dit hekwerk bevindt zich nog een lage siergevel met venster (hierachter bevindt zich geen binnenruimte). Deze 'zijgevel' wordt gevuld door de hoofdgevel, een twee vensterassen brede gevel die is georiënteerd op het Emmaplein. De gevel beschrijkt drie bouwlagen en heeft een rechte beëindiging met bakstenen balustrade. Aan weerszijden is de gevel ingesloten door hoeklijsten, die aan de bovenzijde trapsgewijs verbreden tot

Voorgevel Emmaplein.

twee opstaande dakstukken.

De begane grond wordt volledig in beslag genomen door een uit de bouwtijd daterende winkelpui, geplaatst onder een ijzeren I-profiel. Links is een portiek met een deur naar de winkel en een deur naar de bovenwoningen. De pui is uitgevoerd in hout met grote glasvlakken en geplaatst op een hardstenen plint. De vensters zijn tegenwoordig voorzien van moderne luikkasten.

Op de verdieping bevinden zich twee onder een gedrukte korfboog geplaatste schuifvensters. Het feit dat het huidige kalf in hoogte niet correspondeert met de gemetselde speklagen vormt een aanwijzing dat de huidige vensters hoogstwaarschijnlijk vernieuwd zijn. Oorspronkelijk zullen de vensters een indeling hebben gehad gelijk aan de vensters van het pand Oisterwijkstraat 2-4, namelijk een laag meer-ruits bovenlicht. Dit geldt voor bijna alle vensters in de gevel.

De hoek Emmaplein / Oisterwijkstraat is opgebouwd uit een afgeschuinde hoek met topgevel, geflankeerd door twee lagere, één vensteras brede geveldelen. De overhoekse gevel omvat drie niveaus. De in rode verblendsteen uitgevoerde lisenen lopen door over de volle hoogte van de gevel, eindigend met een schouderstuk. Op de begane grond is een vernieuwd venster met rolluikkast. De hoek wordt gemarkeerd door het natuurstenen balkon ter hoogte van de

Gevel Emmaplein.

eerste verdieping, voorzien van een fraai gebuikt Art Nouveau-hekwerk. De openslaande deuren en het bovenlicht zijn vernieuwd. Ter hoogte van de tweede verdieping is een dubbel draairam met een rondboogbovenlicht. De gevel eindigt met een tuitgevel met schouderstukken, gedecoreerd met uitkragende en getrapte lisenen. In de dakschilden van deze tuitgevel zijn dakkapellen met spitsjes aangebracht. De twee flankerende geveldelen sluiten onder een hoek van 45 graden aan op de overhoekse gevel. Beide gevelden zijn tweelaags en eindigen met een uitgemetseld boogfries waarboven een opengewerkte, gemetselde balustrade. De vernieuwde vensters op de begane grond zijn geplaatst onder een hardstenen latei, met in het bovenliggende metselwerk een strekse boog. De moderne vensters op de verdieping hebben aan de bovenzijde een korfboog met natuurstenen aanzet- en sluitstenen. Het laatste geveldelletje wordt gevormd door een drielaags gevel georiënteerd op de Oisterwijkstraat. De gevel is twee vensterassen breed, omsloten door lisenen, waarbij de liseen aan de linkerzijde als dakopstand boven de daklijst is doorgezet. De gevel is soberder van vormgeving en materiaalgebruik dan de prominent gelegen gevelden aan het Emmaplein en sluit hiermee aan op de sobere gevelden van de woonhuizen aan de Oisterwijkstraat. Het meest opvallende verschil is

Gevel Oisterwijkstraat.

het gebruik van grauwe handvormstenen in plaats van gele strengpersstenen. De vormgeving van de gevelopeningen en de geleiding van de gevel met speklagen is identiek aan de gevels van de buurpanden aan de Oisterwijkstraat. De schuifvensters dateren uit de bouwtijd en zijn voorzien van een drie-ruits bovenlicht.

Linkerzijgevel:

De linkerzijmuur grenst aan het in 1915 gebouwde pand Kempenlandstraat 1.

Rechterzijgevel:

De rechterzijmuur van het aan de Oisterwijkstraat gesitueerde bouwdeel grenst aan het gelijktijdig tot stand gekomen pand Oisterwijkstraat 2-4.

Achtergevel:

Van de achtergevel zijn geen gegevens bekend.

Interieur:

De oorspronkelijke ruimtelijke indeling is gedeeltelijk gewijzigd. Het interieur is niet nader onderzocht kunnen worden aangezien de eigenaren op de dag van het veldwerk niet aanwezig waren.

Redengevende omschrijving

Het pand Emmaplein 24 heeft monumentale waarde vanwege de bouwstijl (gevels en pui), de zorgvuldige, rijk gedetailleerde vormgeving van het exterieur en de karakteristieke, afwisselende en monumentale bouwmassa die een markante afsluiting vormt van het plein.

Het pand vormt een ensemble met de gelijktijdig gerealiseerde bebouwing aan de Oisterwijkstraat en de Kempenlandstraat.

Het pand bezit sociaal-historische en economische betekenis op lokaal niveau en is, als bebouwing in de uitbreidingswijk Het Zand, representatief voor een fase in de stadsontwikkeling van 's-Hertogenbosch.

Datum verkenning: 11 sept. 2003 en 4 maart 2004

Fotografie: K. Emmens

Veldwerk: K. Emmens en A.K. Hemmes

Tekst rapportage: A.K. Hemmes